

GYÓGYSZERÉSZETTÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYEK

Gyógyszerészet 43. 302-305. 1999.

Az erdélyi magyar gyógyszerészek szakmai egyesületei

4000

Dr. Péter H. Mária

A dolgozat áttekintést ad az erdélyi magyar gyógyszerészek egyesületi életéről, szakmai, tudományos és érdekvédelmi szervezeteikről 1833-tól 1919-ig. Továbbá bemutatja a magyar gyógyszerészek tevékenységét a romániai gyógyszerész egyesületek keretében a hatalomváltástól (1919-től) napjainkig.

A XIX. sz. elején Erdély-szerte kezdeményezések történtek szakmai egyesületek létrehozására. Így az orvosok, a gyógyszerészek és a természettudománnyal foglalkozók közt is elkezdődött a szervezkedés kapcsolat teremtésére, társadalmi összefogásra, egyesületek létrehozására, melyek célja a tudomány művelése, szélesebb körben való népszerűsítése, a továbbképzés és a publikációs tevékenység biztosítása, majd később érdekeik közös képviselőjének megszervezése volt.

Magyarország területén először 1816-ban történik említés az orvosok és gyógyszerészek szakmai egyesületeinek létrehozásáról [5]. Ezt követően 1833-ban már többen kinyilvánították a szakmán belüli társulás szükségességét és ennek érdekében felhívást tettek közzé a vidéki kartársak bekapcsolódására. A vármegyék szintjén előbb az orvos-gyógyász testületek, majd később az önálló gyógyszerész egyesületek létrehozására indult meg a szervezkedés.

Az erdélyi vármegyék orvosai, gyógyszerészei elsők közt határozták el egyesületeik megalakítását. Erdélyben elsőként 1833-ban Kolozsváron *csikmádéfalvi Ferencz József* főorvos javaslatára alakult meg az Erdélyi Orvosok Egyesülete. 1838. december 17-én Temesváron *Wachtel Dávid* gyakorló orvos felhívására orvos-egyesület jött létre, melynek tagjai közt 14 orvos, 9 sebész és 8 gyógyszerész is volt. 1839. május 23-án Szatmárnémetiben alakult ilyen egyesület *Köszeghi Mihály* főorvos kezdeményezésére [2].

Az újabb egyesületek megalakulásához jelentősen hozzájárult az 1841-ben elindult Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűléseinek sorozata, melynek 40 rendezvényéből 11 a mai Románia (Erdély, Bánát és a Partium) területén levő városokban zajlott le [15]. A közben megalakult helyi jellegű szervezetek tagjai, így a gyógyszerészek is nemcsak ezek megszervezésébe kapcsolódtak be, hanem azokon előadásokat is tartottak. Így Temesváron az 1843-ban tartott vándorgyűlésen a 189 résztvevő között 13 gyógyszerész volt és *Sztupa György* akkori aradi patikus előadást is tartott. Kolozsváron 1844-ben a 355 résztvevő között 18 gyógyszerész volt. Az 1871-ben Aradon tartott ülésen már 42 patikus volt jelen és itt hangzott el *Rozsnyay Mátyás* és *Trajanovics Ágoston* sarkadi gyógyszerész előadása is. Az 1864-i marosvásárhelyi vándorgyűlésen *Száva Gerő* brassói gyógyszerész, az 1875-ben Előpatakon tartott vándorgyűlésen

pedig *Fleischer Antal*, a kolozsvári egyetem tanára tartott előadást, melyek teljes szövege az akkor kiadott Munkálatok c. kötetekben meg is jelent.

Az 1848-as szabadságharc leverése után az osztrák hatóságok betiltották a Magyarország területén levő valamennyi orvos-gyógyász-termesztudományi társaság működését. Csak az 1867-es kiegyezést megelőző években folytathatták tevékenységüket a régebbi egyesületek, illetve szerveződhettek újabbak. A sorra alakuló orvosi-, orvosi-gyógyászati- és természettudományi egyesületek száma a század végére szinte megegyezett a vármegyék számával [12].

Erdélyben önálló gyógyszerész egyletek létrehozására is megindult a szervezkedés. Így 1860-ban megalakult a Kolozsvári Gyógyászok Testülete, ami 1918-ig folyamatosan működött, majd 2 évi szünetelés után ismét folytatta tevékenységét [7].

1866. április elején a Bihar-megyei gyógyszerészek felhívást tettek közzé egyesület létrehozása céljából. A főszervező *Bertsinszky Károly* nagyváradi gyógyszerész volt. Augusztus 4-én tartották alakuló ülésüket, melyen 15 gyógyszerész vett részt. A vita során felmerült az 1861-ben megalakult debreceni egyesülethez való társulás vagy önálló Bihar-megyei szervezet megalakítása. Végül az október 6-i ülésükön az egyesülés mellett döntöttek. Az első elnökük *Bertsinszky Károly* volt, a második *Tamássy Károly*, aki addig a debreceni egyesület elnöke volt. Az elkövetkező években tagságuk száma állandóan növekedett (1881-ben már 27 tagot tartottak nyilván) és rendszeresítették felolvasó üléseiket, közgyűléseiket. Már 1867-ben elhatározták, hogy összegyűjtik a megye gyógyszerészeinek életrajzeit és a patikák történetére vonatkozó adatokat. 1882-ben *dr. Rótschnek V. Emil* gyógyszerész szerkesztésében kiadták „A Debrecen-Bihar-megyei Gyógyásztestület gyógyszerertárai, testülete és egyletének története alapításuk óta” c. kötetet, melyben 22 bihar-megyei gyógyszerészről közölnek adatokat, valamint nekrológokat elhunyt tagtársaikról [11]. 1911-ig követhető a működésük.

Ennek az egyletnek a létrehozásával szinte egyidőben 1868-ban alakult meg Nagyváradon a Bihar-megyei Orvos-, Gyógyász- és Természettudományi Egyesület. Ebben is számos gyógyszerész tevékenykedett. 1871-ben Nagyváradon ők is megjelentettek egy kötetet, melyben 3

évre visszamenőleg közölték tagjaik névsorát, szaküléseik tárgyát. 1882-ig párhuzamosan működött az említett 2 testület [10].

Ez utóbbi egyesülettel hasonló az 1876-ban *Högyes Endre* által alapított Kolozsvári Orvos-Természettudományi Társulat is, melynek szintén voltak gyógyszerész tagjai, részben a Ferencz József Tudományegyetem tanárai, részben kolozsvári gyakorló gyógyszerészek, így *dr. Hintz György, Széky Miklós, Tomcsik József, Rohonczy Zsigmond, Walentiny Adolf, Wolff János, dr. Wolff Gyula* [3].

Nagyenyeden és környékén 1883-ban indult be az orvosok és a gyógyszerészek szervezkedése egy egyesület megalakítására. A kezdeményezés az akkor már halott *dr. Váradi Sámuel* nevéhez fűződik, akinek hagyatékában egy több mint 300 munkából álló orvosi könyvtár maradt fenn. Még ez év decemberében a helybeli orvosok és gyógyszerészek *dr. Winkler Albert* indítványára, *dr. Magyarai Károly* megyei főorvossal elhatározták „egy körbe egyesülésüket, azon célból, hogy a kartársi egyetértést ápolják, némi tudományos eszmecserét váltsanak és hogy lapokat, könyveket közkieltségen szerezve, nagyobb irodalom használatához kevesebb költséggel juthassanak.” A szervezkedés évekig eltartott, míg 1890. június 8-án megalakult az Alsó-Fehér megyei Orvos-Gyógyászati Egylet [16]. Az elnök *dr. Magyarai Károly*, a titkár *dr. Farnas Árpád*, a pénztáros *Pap János* gyógyszerész lett. 3 évkönyvet adtak ki (1890, 1894, 1897). Ezekben bemutatják megalakulásuk történetét, beszámolnak a megye területén tartott vándorgyűléseikről (1892 – Marosújvár, 1893 – Vizakna, 1894 – Gyulafehérvár, 1895 – Tövis, 1896 – Zalatna és 1899 – ismét Marosújvár), közlik tagjaik rövid életrajzát, így *Varró Ferenc* nagyenyedi és *Schlieszl Károly* balázsfalvi gyógyszerészt is.

1888-ban a Csíkmegyei Orvosok, Gyógyászok és Természettudósok Egyesülete alakult meg a következő tiszttikkal: elnök – *dr. Molnár József* megyei tisztiorvos, alelnök *dr. Szathmáry János*, pénztáros *Gözy Árpád* csíkszeredai gyógyszerész.

1895. november 30-án tartotta alakuló ülését a Máramaros vármegyei Orvos-Gyógyászati Egylet. A főszervező *dr. Badzey László* tiszti főorvos volt. Ő lett az egyesület első elnöke. A 8 választmányi tag között volt *Buzáth Márton* gyógyszerész Máramarosziétről. Tagságuk az alakulástól kezdve egyre nagyobb létszámú lett, 1896-ban már a 47 tag között 17 gyógyszerész volt. 1899-ben kiadták első évkönyvüket *dr. Ábrahám Béla* alelnök szerkesztésében. Ebben ismertették egyesületük történetét, a szaküléseken elhangzott előadásait és elhunyt tagtársaik életrajzát [1].

Marosvásárhelyen 1897-ben jelent meg a Maros-Torda vármegyei és Marosvásárhelyi Orvos-Gyógyászati Egylet által elfogadott Házaszabályok c. füzetecske, ami arra utal, hogy ekkor már működött ilyen egyesület. Az elnök *dr. Ágyagási Károly* városi tisztiorvos volt, a választmányban *Beck Béla* és *Nagy Sándor* marosvásárhelyi gyógyszerészek tevékenykedtek.

Az 1872-ben megalakult Magyarországi Gyógyászati Egylet lehetővé tette, hogy az időközben megnövekedett számú gyógyszerészek ennek égisze alatt önálló

megyei és járási szervezetekbe tömörülhessenek függetlenül az eddigi társult orvosi-, gyógyszerészi és természettudományi egyesületektől. Az országos szervezet 6 kerületből és 4–4 járásból állt [2, 12]. Az erdélyi gyógyszerészek a III. kerület 4. járásába és a VI. kerület valamennyi járásába tartoztak. 1883-tól megváltozott a járasok számozása, folyamatos lett a kerületektől függetlenül. A 13. járás Temes-Krassó, a 16. Arad-Csanád, a 11. Szatmár, a 21. Kolozs, Torda-Aranyos, Alsó-Fehér, Hunyad, Szilágy és Szolnok-Doboka megyéket, a 22. járás pedig Maros-Torda, Csík, Kis Küküllő, Udvarhely és Háromszék, a 23. járás pedig Nagy Küküllő, Szeben, Fogaras és Brassó megyéket foglalta magába, majd később Bihar megye lett a 25. járás. Mindezek élén igazgatók és aligazgatók álltak. Közülük példaként említhető *dr. Hintz György, Wolff Gyula, Széky Miklós, Wolff János* Kolozsvárról, *Burdács Alajos, Nagy Sándor, Bernády Dániel* Marosvásárhelyről, *Rozsnyay Mátyás* Aradról, *Hankovits Ferenc* Nagyváradról, *Jahner Rezső* és *Geml József* Temesvárról, valamint *Száva Gerő* Brassóból.

1919. után az Erdélyben maradt magyar gyógyszerészek – elszakadva az anyaországi egyesülettől – önálló gyógyszerésztestületek létrehozásával próbálták továbbra is szervezett keretek közt fenntartani az egyesületi életüket. Így 1920 októberében Erdély-szerte megalakultak a megyei gyógyszerésztestületek, számszerint 15. [7]. Ezek tisztségviselői, az elnök, alelnök, titkár és pénztáros a megyék kiváló gyógyszerészei lettek. Így Bihar megyéből *id. Csanda Endre, dr. Rácz Rezső, dr. Raáber Árpád*, Csík megyéből *Gözy Árpád, Kolosváry József, Löffler Marcell*, Maros megyéből *dr. Hints Zoltán, Osváth Károly, Czitrom Vilma*, Szatmár megyéből *Tabajdy György, dr. Guttmann Béla*, Szolnok-Doboka megyéből *Nits János*, Torda-Aranyos megyéből pedig *Mike Márton* gyógyszerész nevével emelhetjük ki.

Ezt követően 1921. január 17-én Kolozsváron megalakították az Erdélyi és Bánáti Gyógyászati Szövetséget, melynek élén egy 11 tagú tiszttikar állott és irányította valamennyi megyei testületet. A választmányi tagok közt román, magyar és német gyógyszerészek is voltak, az elnök *Somlea Mihai* kolozsvári gyógyszerész volt [6].

1921. június 5–6-án tartotta kongresszusát Brassóban az 1880. szeptemberében alakult Romániai Gyógyászati Országos Szövetsége (Societatea Farmaciștilor din România). Itt határozták el újraalakulásukat Romániai Gyógyászati Országos Szövetsége (Asociația Generală a Farmaciștilor din România) néven. Ez magába foglalta az Ó-királysági, az erdélyi és a bukovinai gyógyszerészeket is [6]. Az új, átalakult szövetség 1923-tól bejegyzett jogi személyiség lett. Elnöke *dr. Iteanu Alexandru*, erdélyi származású gyógyszerész lett. Az 1921–1924. közötti időre megválasztott tisztségviselői közt nem volt sem magyar, sem német nemzetiségű, csupán a választmányi tagok közt voltak kisebbségi gyógyszerészek, így *dr. Hints Zoltán* Marosvásárhelyről, *Schmidt Károly* Brassóból, majd 1924–1926. között *Orient Gyula, Osváth Károly*, ez utóbbi 1930-ig *Flohr József* gyógyszerésszel együtt [8].

Az előzőleg megalakult Erdélyi és Bánáti Gyógyászati

részek Szövetsége testületileg az újjá alakult Szövetség keretén belül működött, mint Erdélyi és Bánáti Kerület (Tagozat). Ez 12 megyei kört foglalt magába, melyek élén elnök, alelnök, titkár, pénztáros állott. A Kerület elnöke 1924–1926. között *Murgău Ioan* tordai gyógyszerész, majd 1926-tól *Demeter Cornel* Kolozsvárról. A választmányi tagok közt volt néhány magyar nemzetiségű gyógyszerész is, valamint a megyei körök élén is a többségben magyarlakta megyéknél. 1925-ben ennek keretében *Orient Gyula*, akkor már mint a román tannyelvű I. Ferdinand Egyetem Orvosi Karának tanára, létrehozta a tudományos szakosztályt is. Ennek szakülésein elhangzott előadások közlésére jelentette meg az *Archiva Farmaceutice-Gyógyszerészi Archivum* c. román-magyar nyelvű folyóiratot [9].

1920-ban ugyancsak Kolozsváron alakult meg az Erdélyi és Bánáti Gyógyszerész Alkalmazottak Szövetsége, melynek élén egy központi intézőbizottság állott és több nagy erdélyi városban voltak fiókjai. Egyik főszervezője *S. Nagy László* volt, aki később elnöki tisztséget is betöltött [7]. 1922. januárjában saját folyóiratot indítottak *Pharmaco-Courrier* címen, amit 1932. novemberéig *Rehon Károly* szerkesztett. A Szövetség 1932-ben Szébenben újjászerveződik, majd 1934-ben Bukarest központtal megalakult az országos szövetségük *Asociația Generală a Farmaciștilor Neproprietari* (Nemtulajdonos Gyógyszerészek Általános Szövetsége), ennek vezetőségében azonban már nem volt magyar nemzetiségű gyógyszerész.

1922-ben Románia-szerte megalakultak az ún. Szindikális Kamarák, melyek kizárólag érdekvédelmi szervezetek voltak. Az erdélyi magyarlakta megyékben az elnöki tisztséget többnyire magyar nemzetiségű gyógyszerészek töltötték be [9].

1929. január 13-án Kolozsváron megalakult az Erdélyi és Bánáti Gyógyszerészek Korpótlékos Pénztára és Nyugdíjintézete. Jogi bejegyzést 1929. június 5-én nyert. A tisztikarban, a választmányban egyaránt voltak patikatulajdonosok és alkalmazottak, románok, magyarok, németek. Céljuk egymás megsegítése volt a romló gazdasági körülmények miatt kialakult helyzetben. A díszelnök *dr. Gh. Pamfil*, a kolozsvári Gyógyszerészeti Kar tanára volt, az elnök *Lukács Ferenc* gyógyszerész tulajdonos Kolozsvárról. Megyéenként helyi fiókok is alakultak a központon kívül.

1930-ban az új román egészségügyi törvény megszüntette a Gyógyszerészek Általános Szövetségét és helyette létrehozták a Romániai Gyógyszerészek Kollégiumát (*Colegiul Farmaciștilor din România*).

Ez t. k. a Kamarák szerepét töltötte be. Minden megyében helyi fiókok alakultak. Az erdélyi megyék kamaraelnökei közt magyar nemzetiségűek is voltak, így *dr. Debitzky Mihály* (Csík-), *Nagy Albert* (Máramaros-), *Osváth Károly* (Maros-), *Sándor Zoltán* (Udvarhely-) és *Csergi Pap Viktor* (Háromszék megye). Ezek a kollégiumok 1944 után átszerveződtek és a továbbiakban Gyógyszerészek Általános Kollégiuma (*Colegiul General al Farmaciștilor*) néven működtek Bukarest központtal [4]. Megyék-szerte fiókszervezetek alakultak. 1949-ben a

gyógyszertárak államosításával megszűntek, majd az 1989-es rendszerváltást követően ismét megalakultak, természetesen újjászerveződve. Nagyon kevés magyar nemzetiségű gyógyszerész van a megyei vezetőségekben, így például Maros megyében egy sem, pedig a megye gyógyszerészeinek nagy része magyar nemzetiségű.

1990-ben a romániai magyar orvosok és gyógyszerészek elhatározták, hogy egy érdekvédelmi egyesületet hoznak létre. Ennek alakuló közgyűlésére és tisztségviselőinek megválasztására is sor került Marosvásárhelyen, azonban a mai napig nem sikerült bejegyeztetni és jogi személyiségként elismertetni s így nem is működik.

1941–1944. között az Észak-Erdély területén levő megyék gyógyszerészei az 1924-ben alakult Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság tagjai lettek. Ennek központi választmányában már 1941-ben helyet kapott *Dávid János* és *Kovács Andor* Marosvásárhelyről. A Kolozsvár központú kerület elnöke *ifj. dr. Hintz György* lett. A 24. Székelyföldi kerület tisztségviselői ebben a periódusban *Nagy Jenő* Marosvásárhelyről (elnök), *Löffler Marcell* Csíkszeredából (elnökhelyettes), *Kovács Andor* (titkár) és *Izmael Márton* (pénztáros) mindketten Marosvásárhelyről.

Az említett szakmai egyesületeken kívül a gyógyszerészeknek is volt lehetőségük, hogy tudományos társaságok tevékenységbe bekapcsolódjanak, azok szakülésein dolgozatokat mutathassanak be. Erre szolgált az 1859-ben Kolozsváron megalakult Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME), melynek előbb Orvos-Természettudományi, majd 1906-tól önállósult Orvostudományi Szakosztálya volt [14]. A havi rendszerességgel megtartott szakosztályi üléseken és az 1906-tól szervezett vándorgyűléseken, majd a későbbi orvostudományi kongresszusokon a Ferencz József Tudományegyetem gyógyszerésztanárai is bekapcsolódtak ezek szervezésébe és előadásokat is tartottak. Az EME évkönyvei név szerint megemlékeznek nevesebb gyógyszerésztagjaikról. Így az 1908-as évkönyv *dr. Issekutz Hugó* egyetemi tanár, az 1910. évi *dr. Bernády György* marosvásárhelyi polgármester és az 1912-es *Vóith József* magyarlápósi gyógyszerész nevét emeli ki. Az 1930-ban Marosvásárhelyen szervezett nagyszabású vándorgyűlés emlékönyvében a krónikás külön kiemeli *Gyalui Pál* helybeli gyógyszerész szervezői munkáját. Az 1938-ban Tordán tartott IV. Orvostudományi Kongresszuson *Orient Gyula* egyetemi tanár 2 dolgozatot is bemutatott.

1950-ben az akkori politikai hatalom betiltotta az EME működését. 1990-ben 40 évi kényszerszünet után újjáalakult, és az Orvostudományi Szakosztálya Marosvásárhely központtal megkezdte működését. Ezen belül dolgozik a gyógyszerészeti szakcsoport is. 1990. óta évente tudományos ülészeket szerveznek, minden alkalommal más-más erdélyi városban (Székelyudvarhely, Kézdivásárhely, Nagyvárad, Csíkszereda, Marosvásárhely, Sepsiszentgyörgy, Szatmárnémeti és Brassó). 1997-ben már 65 gyógyszerész tagja volt a gyógyszerészeti szakcsoportnak. Az 1998. évi közgyűlés a szakosztály nevének Orvos- és Gyógyszerésztudományi Szakosztályra való változtatása mellett döntött. A szakosztály vezetőségében, a választmányban a gyógyszerészek képvisellete arányos,

részben a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem Gyógyszerészeti Karának oktatói és részben vidéki gyakorló gyógyszerészek révén. Az EME szakosztályi ülései, vándorgyűlései és az évi tudományos ülészekai fórumot biztosítanak az erdélyi magyar nemzetiségű értelmiségieknek, hogy anyanyelvükön mutathassák be tudományos tevékenységük, kutatómunkájuk legújabb eredményeit. Jelenleg ez az egyedüli lehetőség a tudomány anyanyelven való művelésére.

Romániában 1949. végétől 1954-ig a megyei központokban sorra alakultak az Orvostudományi Társaság (Societatea Stiintelor Medicală) megyei fiókjai, majd 1962-től ezek szövetsége (OTTSZ). Ezeken belül szakosztályok jöttek létre a medicina minden területét felölelve. Így a gyógyszerészetet a Gyógyszerészeti Szakosztály reprezentálta [13]. Hatáskörükbe kizárólag a tudományos tevékenység tartozott, havonta előadásokat és időnként nagyobb méretű országos rendezvényeket, konferenciákat, kongresszusokat szerveztek. Az 1950-es években azokban a megyékben, ahol többségben voltak a magyar nemzetiségű gyógyszerészek, a szakülések magyar nyelven folytak, azonban 1962. után már csak román nyelven. 1956-ban és 1957-ben a Marosvásárhelyen működő gyógyszerészeti szakosztály vezetősége a Gyógyszerészeti Kar tanárait, valamint a helyi gyógyszerérvállalat igazgatóságával karöltve megjelentetett egy magyar nyelvű folyóiratot *Értesítő* (később Gyógyszerészi Értesítő) címen. Ez volt az utolsó magyar nyelvű gyógyszerészeti szaklap Erdélyben.

Az eddigiekben megemlíttett számos egyesület, szaktestület, szakmai társaság, melyek hosszabb-rövidebb ideig működtek, arra engednek következtetni, hogy az erdélyi magyar gyógyszerészekben mindig meg volt a törekvés, hogy önálló szakmai szervezeteket hozzanak létre Erdély területi hovatartozásától függetlenül. Ugyanakkor nem zárkóztak el a román kollégáik által működtetett egyesületektől sem, bár ezek vezetésében egyre ritkábban kaptak szerepet.

Az erdélyi magyar gyógyszerészeknek a különböző egyesületekben végzett munkáját az egyetemes magyar gyógyszerészet szerves részeként kell értékelni.

4300 Târgu Mureş (Marosvásárhely) – Románia, Aleea Cornişa 20/14

IRODALOM

1. *Ábrahám B.*: A Máramaros vármegyei Orvos-Gyógyszerész-Egyesület első Évkönyve az 1895/1896–1898. egyesületi évekre. Máramarossziget, 1899. – 2. *Baradlay J., Bársony E.*: A Magyarországi Gyógyszerészet története az ősidőktől napjainkig. II. kötet: 1800-tól a legújabb időkig. Budapest, 1930. – 3. *György L. (szerk.)*: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület háromnegyed-százados tudományos működése 1859–1934. Kolozsvár, 1937. – 4. *Izsák, S.*: Farmacia de-a lungul secolilor. Ed. Şt. şi Enciclopedică. Bucureşti, 1979. – 5. *Kapronczay K., Szentkeő E.*: A magyar orvostársaságok kialakulása és fejlődése a 19–20. században. *Comm. Hist. de Artis Med.* 87–88, 141–155 (1979). – 6. *Móltörisz, P., Nagy, J. (szerk.)*: Almanachul Farmaceutic-Gyógyszerészek zsebnaptára. II. évf. Kolozsvár, 1922. – 7. *Nagy J.*: Gyógyszerészek czimtára és zsebnaptára 1921. évre. A szerző kiadása. Marosvásárhely, 1921. – 8. *Nagy, S. (szerk.)*: Almanachul farmaceutic din România – Romániai Gyógyszerészek zsebnaptára. Kolozsvár, 1924, 1926, 1927. – 9. *Orient Gy.*: Az Erdélyi és Bánáti Gyógyszerészet története. Kolozsvár, 1926. – 10. *Péter H. M.*: Megemlékezés a 125 évvel ezelőtt alakult Bihar megyei Orvos-, Gyógyszerész- és Természettudományi Egyesületről. *Orvostud. Értesítő* 66, 8–10 (1994). – 11. *Rótschnek V. E. (szerk.)*: A Debrecen-Biharmegyei Gyógyszerész Testület és az általános Magyarországi Gyógyszerész Egylet III. kerület, IV. járás gyógyszerterárai, testülete és egyletének története alapításuk óta. Debrecen, 1882. – 12. *Schély S.*: A Magyarországi Gyógyszerész-Egylet 25 évi története. Budapest, 1897. – 13. *Spielmann, J., Baicu, G. (szerk.)*: Istoria ştiinţelor farmaceutice în România. Ed. Med. Amaltea, Bucureşti, 1994. – 14. *Szabó T. A.*: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület története és feladatai. Kolozsvár, 1942. – 15. *Székelyfalvi Nagy Z.*: A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók vándorgyűlései (1841–1933). *Comm. Hist. de Artis Med.* 50, 45–51 (1969). – 16. *Vita Zs.*: Művelődés és népszolgálat. Kriterion Kiadó, Bukarest, 1983.

H. Maria Péter: *Professional associations of the Hungarian pharmacists in Transylvania.*

A survey is given on the life of association of Hungarian pharmacists in Transylvania on their professional, scientific organizations as well as those safeguarding of interests from 1833 until 1919. Furthermore a description is given on the activities of Hungarian pharmacists in the frame of Roumanian pharmaceutical association from 1919 until the recent days.

Gyógyszerészek nyomában...

SPERGELY BÉLA

(1888–1982)

1888. április 22-én Makón született. 1908-ban Budapesten szerzett gyógyszerészi oklevelet, majd édesapja halála után átvette a nagylaki gyógyszerterület vezetését. 1928-ban átvette Rózsavölgyi Imre Hattyú gyógyszerterületét és az ERI injekciós laboratórium vezetését. Rövidesen a laboratórium készítményei kinőtték a gyógyszerterület kereteit, ezért Spergely feleségével a Stefánia úton mintautazmat létesített. 1948-ban előbb a Chinoin, majd a Richter gyárban folytatta működését. Az utóbbiban szervezte meg az első magyar gyógyszer-technológiai kutató-laboratóriumot. A Kőbányai Gyógyszerárugyárban üzemelnőkké minősítették. Az V. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztésében szakértőként vett részt. Munkáját több kitüntetéssel is elismerték. 1982. május 29-én Budapesten halt meg.

(Gyógyszerésztörténeti naptár – '99. május
Solvay Pharma Kft. kiadása)